Naslov:
Poslanstvo Nezavisne Države Hrvatske Sofija

Vrsta osobe:
Pravna osoba/Tijelo

Povijest:
Osnivanje predstavništava NDH u inozemstvu bilo je u nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova NDH. To je određeno naredbom od 24.6.1941. kojom je u djelokrugu MVP diplomatska i konzularna služba, a precizirano je naredbom od 22.3.1943. po kojoj predstavništva NDH u inozemstvu osniva Upravni odsjek Općeg odjela MVP-a NDH. Shodno tomu Poslanstvo NDH u Sofiji, kao ni ostala poslanstva NDH, nije bilo ustanovljeno službenom objavom u Narodnim novinama, nego internom odlukom Ministarstva.
Hrvatsko diplomatsko osoblje stiglo je u Sofiju već 27. srpnja 1941. godine, ali Poslanstvo je službeno počelo djelovati predajom vjerodajnica caru Borisu 6. kolovoza iste godine. Rad Poslanstva prestaje 6. rujna 1944, kada Bugarska prekida diplomatske odnose s NDH, dan nakon što je objavila rat Njemačkoj. Sjedište poslanstva nalazilo se u Sofiji iako početkom 1944. zbog bombardiranja biva evakuirano u Borovec. Poslanici u Sofiji bili su: Vladimir Židovec, Stijepo Perić i Đuro Jakčin.
Teritorijalna nadležnost poslanstva obuhvaćala je područje ondašnje Carevine Bugarske uz pripojeni dio vardarske Makedonije, jugoistočnu i dio zapadne Srbije, Dobrudžu i Trakiju. Povremeno je bilo zaduženo i za rješavanje konzularnih pitanja s Turskom i radi pokušaja uspostave diplomatskih odnosa.

Mjesto (grad/općina):
Sofija (Bugarska)

Pravni status osobe:
državna uprava

Napomene:
Sjedište je bilo na adresi Boulevara Ferdinanta 10.

Vrijeme djelovanja:
1941-1944 g.

Ustroj osobe:
Ustroj Poslanstva nije poznat iz službenih listova NDH, dok u fragmentarno sačuvanom gradivu postoje njegove naznake. Postojalo je Tajništvo, Računovodstveno-gospodarski odsjek, Konzularni odsjek, a pri Poslanstvu su djelovali i izaslanik za novinstvo i kulturne veze (ili Odsjek za novinstvo i kulturne veze) i vojni izaslanik kod Poslanstva NDH-Sofija.

Funkcije:
Poslanstva NDH obavljaju diplomatski promet sa stranim vladama, dok konzulati brinu za gospodarske interese zemlje i njezinih državljana, te štite hrvatske državljane kod mjesnih vlasti. Predstavništva NDH u inozemstvu šalju u MVP NDH politička i novinska izvješća o tekućim i strateškim pitanjima, izdaju putovnice i druge isprave hrvatskim državljanima i sl. Prema zakonskim odredbama propisanima za Ministarstvo vanjskih poslova (NN 59/1941, 99/1941, 229/1942, 71/1943), utvrđuje se stvarna nadležnost poslanstava uopće koja uključuje: zastupanje i predstavljanje države u inozemstvu, zastupanje probitaka državljana NDH i državnih pripadnika u inozemstvu, međunarodni ugovori i nagodbe, političko i novinsko izvještavanje, promidžba u inozemstvu, kulturna djelatnost i kulturna suradnja u inozemstvu, konzularno-gospodarski poslovi – reguliranje putovnica, viza i drugih isprava, molbe za useljenje u NDH i sl.

Naslov:
Parun, Vesna

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Vesna Parun (Zlarin, 10.04.1922. – Stubičke Toplice, 25.10.2010.), hrvatska književnica i prevoditeljica.
Djetinjstvo provodi u Biogradu na Moru, Šibeniku, Splitu i na Visu. Osnovnu školu pohađala je na Visu, a gimnaziju u Šibeniku i Splitu. Studij romanistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu započinje 1940., no prekida ga zbog II. svjetskog rata. Nakon rata upisala je studij filozofije na istom fakultetu, ali ga prekida 1947. zbog posljedica tifusa dobivenog na izgradnji pruge Šamac-Sarajevo. Od iste godine počinje djelovati kao slobodna književnica. Prvu pjesmu 'Pramaljeće' napisala je u trećem razredu osnovne škole, te ju objavila u listu Anđeo čuvar. Od 1962. do 1967. povremeno je živjela u Bugarskoj. Njezinu prvu pjesničku zbirku 'Zore i vihori' (1947.), u kojoj su mladenačka živost, ljubav i priroda suprotstavljene ratu, smrti i stradanju, tadašnja je službena socrealistička kritika proglasila apolitičnom, umjetnički ispraznom i dekadentnom. Ta je zbirka svojim opiranjem nasilnom ideologiziranju poslijeratnoga pjesništva preteča poetike krugovaškog naraštaja. U njoj je V. P. oblikovala svoju pjesničku prepoznatljivost: osjećajnost, liričnost, bogatstvo leksika i metaforike. U sljedećim zbirkama 'Crna maslina' (1955.), 'Ropstvo' (1957.), 'Pusti me da otpočinem' (1958.) i 'Ti i nikad' (1959.) potvrdila se kao pjesnikinja zaokupljena ljubavlju. Ljubav i doživljaj prirode središnje su teme i zbirki 'Vidrama vjerna' (1957.), 'Koralj vraćen moru' (1959.) i 'Vjetar Trakije' (1964.). Spoznaju tragičnosti života izrazila je u zbirci 'Ukleti dažd' (1969.), punoj mračnih raspoloženja i rezignacije. U kasnijim zbirkama pokazala je sklonost ironičnom, satiričnom i groteskном, upućujući na konkretnu društvenu zbilju ('Apokaliptične basne', 1976.; 'Salto mortale', 1981.; 'Tronožac koji hoda', 1993.; 'Smijeh od smrti jači', 1997.; 'Pelin basne', 1998.; 'Đoko i Đokonda: poetsko-satirični kontrapunkt', 2002. i dr.), iako se i poslije vraćala nostalgičnom i metafizičkom ozračju prijašnjih zbirki ('Bubnjevi umjesto srca', 2003.). Također se iskazala i u sonetnoj formi ('Sto soneta', 1972.; 'Salto mortale', 1981.; 'Suze putuju: Bolnički soneti', 2002.). Uprizorivani su joj dramski tekstovi ('Marija i mornar'; 'Magareći otok'). Iznimno je bogat i njen opus poezije za djecu, prožet motivima biljnog i životinjskog svijeta te humorom. Ovdje se posebno ističu likovi Mačka Džingiskana i Mikija Trasija (zbirke 'Mačak Džingiskan i Miki Trasi, 1968.; 'Miki Trasi i baba Pim-bako', 1968.; 'Mačak na mjesecu', 1969.; 'Miki slavni kapetan', 1970.; 'Kukljo, Mukljo, Tanana i Glog', 1997.; 'Tri morske pustolovke', 2000.), koji su našli put i do mjuzikla ('Mačak Džingiskan i Miki Trasi', glazba Ladislava Tulača). Put satire nastavlja 1990-ih pisanjem politiziranih rugalica, epigrama i aforizama. Također je autorica velikog broja eseja, kritika, igrokaza, basni i radioigara. Bavila se slikarskim i prevodilačkim radom, prevodeći poeziju s bugarskog, njemačkog, francuskog i slovenskog jezika. Njezina su djela prevođena na bugarski, češki, engleski, esperanto, francuski, talijanski, mađarski, njemački, poljski, ruski, slovački, slovenski i švedski jezik, čime se svrstala u kategoriju najprevođenije hrvatske pjesnikinje. Dobitnica je nagrade 'Vladimir Nazor': 1959. godišnje nagrade za književnost i 1982. za životno djelo. Za zbirku soneta 'Suze putuju' primila je 2003. povelju 'Tin Ujević' Društva hrvatskih književnika, kao i plaketu 'Dobro jutro, more' za trajan doprinos hrvatskoj književnosti. Godine 2009. dobila je svoju mramornu zvijezdu na opatijskoj šetnici Slatini. Dopisna je članica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Bila je članica Društva hrvatskih književnika, iz kojeg je po drugi put istupila 2010. Opsežnost i raznolikost književnog opusa Vesne Parun osigurale su joj mjesto među najznačajnijim suvremenim hrvatskim pjesnicima. Posljednjih godina zbog invalidnosti i poodmakle životne dobi boravila je u Stubičkim Toplicama, gdje je i dalje pisala i u vlastitoj nakladi objavljivala dječje i satirične knjige.

Mjesto (grad/općina):
Split

Vis (VIS)

Zlarin (Šibenik)

Sofija (Bugarska)

Bukurešt

Dubrovnik

Budimpešta

Banja Luka

Lukovdol

Novi Sad (Vojvodina)

Zagreb (ZAGREB)

Šibenik (ŠIBENIK)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1922-2010 g.

Funkcije:
Književnica.

VIAF osoba:
93396008

Naslov:
Donev, Donio

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Donio Donev (27.06.1929. - 28.11.2007.), bugarski animator i redatelj. Studirao na Umjetničkoj akademiji u Sofiji, specijalizira animaciju u Moskvi. Važniji filmovi: Duet (1961.), Cirkus (Cirk, 1962.), Proljeće (Prolet, 1966.), Strijelci (Strelci, 1967., nagrade u Mamaji i Varni), Happy End (1969., nagrada u Mamaji), Tri glupana (Trimata glupaci, 1970., nagrade u Barceloni, Varni i Annecyju), Umno selo (1972., nagrade u Oberhausenu i Teheranu), De facto (1973., nagrade u Leipzigu, Oberhausenu, Varni i Tampereu), Muzikalno drvo (Muzikalnoto darvo, 1976.) itd. Često se oslanja o narodne priče i pučki humor, a istom vedrinom i promišljenom naivnošću sažima suvremene životne apsurde.

Mjesto (grad/općina):
Sofija (Bugarska)

Moskva (Rusija)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1929-2007 g.

Funkcije:
Redatelj, animator.

VIAF osoba:
71599210

Naslov:
Šatev, Pavel

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Pavel Šatev (Kratovo, 02.06.1882. - Bitola, 31.01.1951.), socijalist i revolucionar, pripadnik VMRO-a.
Školovao se u Kratovu, Skopju i Solunu, gdje je i maturirao školske godine 1899./1900. Nedugo zatim pristupa revolucionarnom kružoku "Gemedjiij" (Brodari) i sudjeluje u pripremanju terorističkih aktivnosti u Carigradu kako bi se europska javnost upozorila na vrlo teško stanje makedonskog i bugarskog stanovništva pod turskom vlašću. Sudjelovao je i u tzv. Solunskim atentatima 1903., između ostalog, prilikom miniranja francuskog broda u solunskoj luci. Nakon toga je uhvaćen i zatvaran po turskim zatvorima, da bi 1906. bio doživotno prognan u Afriku. Dvije godine kasnije, odlukom Kemala Paše Atatürka, amnestiran je zajedno s drugim političkim zatvorenicima. Kako je potjecao iz imućne obitelji nastavio je školovanje u Bruxellesu na tamošnjem Pravnom fakultetu, gdje je ubrzo diplomirao. Po završetku studija odlazi u Sofiju, sudjeluje u I. svjetskom ratu kao pripadnik bugarske vojske, a nakon rata ostaje živjeti u Bugarskoj aktivno sudjelujući u političkom životu i vodstvu VMRO-a. Zbog nesuglasica u toj organizaciji, tridesetih godina se posvećuje radu u struci. U Sofiji radi kao pravnik i sudski inspektor, a zatim kao novinar. U to vrijeme je napisao i knjigu pod naslovom Vo Makedonija pod robstvo u kojoj je opisao djelovanje solunskih atentatora. Potkraj 1940. godine uhapšen je od bugarske policije zbog komunističke djelatnosti i suradnje sa sovjetskom tajnom službom, te osuđen na smrt. Ipak, kazna je odlukom Cara Borisa preinačena u 15 godina zatvora. Nakon promjene političkih prilika u Bugarskoj potkraj 1944. i izlaska iz zatvora pristupa osnivanju brigade "Goce Delčev" i odlazi u oslobođeno Skopje. U travnju slijedeće godine izabran je za člana prve makedonske vlade u kojoj je imenovan ministrom pravosuđa. Nakon objavljivanja Rezolucije Informbiroa 1948., uhapšen je u Zagrebu (prilikom posjete obitelji), te sredinom slijedeće godine sproveden u "kućni pritvor" u Bitolu, gdje je i umro pod nerazjašnjenim okolnostima potkraj siječnja 1951. godine.

Mjesto (grad/općina):
Skoplje (Makedonija)

Sofija (Bugarska)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1882-1951 g.

Funkcije:
Socijalist i revolucionar.

VIAF osoba:
243501045

Naslov:
Pörzgen, Hermann

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Hermann Pörzgen (1905. - 1976.), njemački novinar i diplomat. Studirao je teatrologiju i filologiju u Hamburgu, Rigi, Berlinu i Kölnu te je 1936. doktorirao. Od 1929. bio zaposlen u novinama Frankfurter Zeitung, u kojima je od 1934. bio urednik za vanjsku politiku, zbog čega je boravio u Pragu i Varšavi. U prosincu 1938. pridružio se Nacističkoj stranci. Od 1937. do 1941. bio je strani dopisnik navedenih novina iz Moskve, a po izbijanju rata Njemačke i sovjetske Rusije vratio se u Njemačku i zaposlio se u Ministarstvu vanjskih poslova, te je poslan u konzulat u Tangir. Iz španjolskog Maroka izvještavao je za novine Das Reich, pišući s anti-semitskim aluzijama. U lipnju 1944. postao zamjenik glasnogovornika u Vichyju (okupirana Francuska) te se odselio u Sofiju kao izaslanik za tisak, gdje su ga na kraju rata zarobili Sovjeti. Njegovo su izvještavanje iz Sovjetskoga Saveza tijekom 1930-ih tretirali kao špijunažu i smatrali da je pisao klevetničke članke pa je osuđen na zatvorsku kaznu od 15 godina. U Zapadnu se Njemačku vratio 1955. i nastavio se baviti novinarstvom, pišući za Frankfurter Zeitung o svom posjetu konclogoru Auschwitz. U Moskvu se vratio 1956. kao dopisnik navedenih novina. Njegova su javljanja urodila s nekoliko knjiga koje je za čitatelje Zapadne Njemačke napisao o Sovjetskom Savezu. Zapadna Njemačka mu je 1965. dodijelila odlikovanje prvog reda za zasluge te novinarsku nagradu Theodor Wolff 1972. godine.

Mjesto (grad/općina):
Prag

Moskva (Rusija)

Sofija (Bugarska)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1905-1976 g.

Funkcije:
Novinar.

VIAF osoba:
17969005